

PATVIRTINTA

Vilniaus kolegijos

Pedagogikos fakulteto dekanas

2023 m. lapkričio 3 d. įsakymu Nr. PD V1-28

VILNIAUS KOLEGIJOS
PEDAGOGIKOS FAKULTETAS

**UGDymo, socialinių ir humanitarinių mokslų
baigiamųjų darbų rengimo ir gynimo
metodiniai nurodymai**

Vilnius
2023

TURINYS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
2. BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO ETAPAI	5
3. BAIGIAMOJO DARBO STRUKTŪRA	7
4. BAIGIAMOJO DARBO PRISTATYMAS IR GYNIMAS BAIGIAMŲJŲ DARBŲ GYNIMO KOMISIJOJE	11
5. BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMAS	12
6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	14
PRIEDAI	15
1 PRIEDAS. KONFIDENCIALUMO PASIŽADĖJIMAS	16
2 PRIEDAS. BAIGIAMŲJŲ DARBŲ RENGIMO ETAPŲ PLANAS	17
3 PRIEDAS. BAIGIAMOJO DARBO TEMOS IR TURINIO PLANO REGISTRAVIMO LAPAS.....	23
4 PRIEDAS. BAIGIAMOJO DARBO VADOVO ATSILIEPIMAS	24
5 PRIEDAS. BAIGIAMOJO DARBO RECENZIJA	25

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Baigiamojo darbo (toliau – BD) rengimo ir gynimo metodiniai nurodymai skirti Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto (toliau – Fakultetas) vykdomų Ugdymo mokslų (Vaikystės pedagogikos (valstybinis kodas 6531MX006) ir Pradinio ugdymo pedagogikos (valstybinis kodas 6531MX002)), Socialinių mokslų (Socialinio darbo (valstybinis kodas 6531JX007)) ir Humanitarinių mokslų (Lietuvių gestų kalbos vertimo (valstybinis kodas 6531NX007)) studijų programų studentams, rengiantiems studijų BD. BD metodiniais nurodymais turi vadovautis studentai, BD vadovai, recenzentai, BD gynimo komisijos nariai, vertinantys studentų BD. Rengiant metodinius nurodymus vadovautasi dokumentais – Vilniaus kolegijos (toliau – VK) „Baigiamųjų darbų (projektų) rengimo ir gynimo tvarkos aprašu“, patvirtintu VK Akademinės tarybos 2020 m. birželio 16 d. nutarimu Nr. AT N -5 (patikslinimai 2022 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. AT N-12); „Studijų tvarka“, patvirtinta VK Akademinės tarybos 2016 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. AT N-5 (patikslinimai 2023 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. AT N-6); „Studijų pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu VK Akademinės tarybos 2020 m. gegužės 18 d. posėdžio nutarimu Nr. AT N-4; „Bendraisiais studijų rašto darbų reikalavimais“, patvirtintais VK Akademinės tarybos 2019 m. gruodžio 11 d. nutarimu AT N-9 (patikslinimai 2022 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. AT N-12).

BD rengimo tikslas – demonstruoti studento kompetencijų lygį, studijuojant bendruosius koleginių studijų bei studijų krypties dalykus, ir įrodyti, kad jis pasiekė studijų tikslus ir studijų programoje numatytus rezultatus. BD rengiamas paskutiniaisiais studijų metais ir ginamas studentui įvykdžius visus studijų programos reikalavimus studijų tvarkaraštyje nurodytu laiku. BD rengimo planą, kuriame įvardijami BD rengimo etapai ir jų atlikimo terminai, kiekvienais metais parengia Edukologijos / Socialinės gerovės katedros (toliau – Katedra) vedėjas ir teikia tvirtinti Fakulteto prodekanui. Šis planas skelbiamas viešai. Katedra organizuoja darbų pristatymą ir viešą gynimą BD gynimo komisijos posėdyje. Viešą BD gynimą vertina BD gynimo komisija (toliau – BDGK).

BD – tai originalus, savarankiškai parengtas studento darbas sisteminant, reflektiviai ir kritiškai analizuojant, integruojant bei pritaikant teorinę, praktinę informaciją, siekiant pademonstruoti pasiektus BD studijų rezultatus. BD ginamas viešai. BD sprendžiamos teorinės taikomojo pobūdžio ir / ar praktinės problemos. Už BD priimtus sprendimus, darbo išvadas, teiginių teisingumą ar savarankiškumą atsako studentas.

BD vadovo (toliau – Vadovas), taip pat ir BD konsultanto tikslas yra siekti, kad studentas rastų racionalius iškeltos problemos sprendimo variantus. Vadovas neteikia studentui paruoštų sprendimų, o konsultuoja ir pataria, padeda parengti BD planą, rekomenduoja literatūrą ir šaltinius, atsako į

klausimus, iškilusius analizuojant informaciją. Parengtą studento BD tikrina vadovas. Jis parašo atsiliepimą apie BD, nurodydamas, ar studento įdirbis, rengiant BD, buvo pakankamas. Jei BD trūksta struktūrinių dalių ar jos netinkamai parengtos, jei studentas nesikonsultavo, ar kyla pagrįstų įtarimų dėl nesavarankiško BD rengimo, Katedros sprendimu, BD įdirbis gali būti peržiūrimas sudarius komisiją. BD vadovą – tam tikros srities specialistą – skiria Katedra. BD vadovai, konsultantai bei recenzentai tvirtinami Dekano įsakymu. BD vadovai gali būti ne tik Kolegijos dėstytojai, bet ir socialinių partnerių atstovai, turintys ne žemesnį nei magistro arba jam prilygintą išsilavinimą ir kurio pagrindinė profesinė ir (ar) mokslinė veikla yra susijusi su konkrečia studijų kryptimi.

BD tematiką / probleminio tyrimo lauko sritis studentai renkasi iš sąrašo, kurį skelbia studijų programą kuriojanti Katedra. BD problemą, atitinkančią studijų programos kryptį, gali siūlyti ir studentas. Studento pasirinkta BD problema turi būti aktuali ugdymo, socialinių ar humanitarinių mokslų krypties teorijai ar praktikai. BD temą studentas turi suderinti su BD vadovu ir apie tai informuoti Katedrą bei registruoti tvirtinti Studijų programos komitete (toliau – SPK). Galutinė BD tema tvirtinama Dekano įsakymu Katedros vedėjo teikimu.

BD tematiką nuolatinių studijų studentai renkasi 5-ojo semestro metu. BD rengiamas paskutiniaisiais studijų metais. Jį rengti leidžiama studentams, įvykdžiusiems studijų programą (t. y. neturintiems akademinį įsiskolinimą)¹

¹ Studentams, grįžusiems po akademinio atostogų, ar studijas atnaujinantiems studentams BD leidžiama rengti paraleliai likviduojant akademinį įsiskolinimą.

2. BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO ETAPAI

Pasirengimas rašyti BD, vykdyti tyrimus, rinkti medžiagą vyksta per visus paskutinius studijų metus. Išskiriami šie BD rengimo etapai:

1. **BD probleminio tyrimo lauko srities pasirinkimas** (rugsėjo mėn.)
2. **BD vadovo skyrimas** (rugsėjo mėn.)
3. **BD objekto apibrėžimas ir preliminarios temos formulavimas**, derinimas su BD vadovu. Pateiktos BD temos (iki lapkričio 1 d.) yra peržiūrimos ir patvirtinamos SPK.
4. **BD temos patvirtinimas**. Patikslinta BD tema fiksuojama Katedros protokolu (iki gruodžio 1 d.). BD temas Katedros teikimu tvirtina Fakulteto dekanas. BD temą studentas gali keisti, pateikęs motyvuotą prašymą Dekanui ir suderinęs keitimą su BD vadovu bei Katedros vedėju, bet ne vėliau kaip likus 6 savaitėms iki BD gynimo.
5. **BD temos ir turinio plano registravimas. Iki vasario 1 d.** studentas registruoja temą Katedroje. Temos registravimo lape (žr. 3 priedą) pateikiama BD tema ir teorinės (literatūros apžvalgos) dalies planas, įvardijama problema, preliminariai formuluojamas tikslas, darbo uždaviniai ir empirinės dalies planas. BD registravimo lapą turi pasirašyti vadovas.
6. **BD tyrimo metodologijos rengimas** (tyrimo instrumento pasirinkimas, tyrimo plano sudarymas) ir derinimas su BD vadovu (iki kovo 1 d. pateikti į Katedrą)
7. **BD tyrimo duomenų rinkimas ir apdorojimas** (suderinus su vadovu tyrimo instrumentą iki balandžio 1 d. organizuoti BD tyrimo duomenų rinkimą ir jų apdorojimą).
8. **Įdirbio peržiūra Katedroje.**
9. **BD tyrimo duomenų analizė ir interpretacija** (iki gegužės 1 d. suderinti su vadovu)
10. **BD apibendrinamųjų išvadų ir rekomendacijų rengimas** (iki gegužės 1 d. suderinti su vadovu)
11. **BD naudotos literatūros ir šaltinių sąrašo sudarymas** (iki gegužės 1 d. suderinti su vadovu)
12. **BD aprobavimas Katedroje.** BD aprobavimą Katedra organizuoja **gegužės / birželio mėn.** BD aprobuoja Dekano įsakymu sudaryta trijų asmenų atitinkamos studijų krypties dėstytojų komisija / komisijos. Studentas į BD aprobavimą Katedroje elektroniniu paštu turi atsiųsti parengtą ir vadovo pasirašytą BD. Vadovas, pasirašydamas darbą, patvirtina, kad BD parengtas savarankiškai, laikantis BD metodinių nurodymų ir leidžiamas ginti. BD rengėjui be pateisinamos priežasties (ligos, komandiruotės ir t. t.) neatvykus į BD aprobavimą Katedroje, neleidžiama ginti BD BDGK.
13. **BD savarankiškumo patikra.** BD tikrinami elektronine sutapties atpažinimo sistema, vadovaujantis Vilniaus kolegijos „Bendruosiuose studijų rašto darbų reikalavimuose“ nurodyta tvarka ir numatytais plagiato nustatymo kriterijais. Įkėlus BD į Moodle aplinką, sistema automatiškai atlieka darbo savarankiškumo patikrą ir sugeneruoja BD sutapties ataskaitą, kurią BD Vadovas peržiūri per tris darbo dienas. Sutapties patikros išvadą BD

vadovas fiksuoja BD Vadovo atsiliepime (žr. 4 priedą). BD vadovas, nustatęs plagiato faktą, iš savo tarnybinio el. pašto per vieną darbo dieną turi informuoti fakulteto dekaną, katedros vedėją ir studentą pridėdamas sutapties ataskaitą. Dekanas parengia teikimą direktoriui dėl studento šalinimo iš Kolegijos ir apie plagiato faktą informuoja Akademinės etikos komitetą.

14. **BD registravimas Katedroje.** Gautus BD Katedra registruoja ir teikia recenzuoti išoriniams BD vertintojams.
15. **BD recenzavimas.** Recenzentais gali būti socialiniai partneriai, kitų aukštųjų mokyklų dėstytojai ir pan.), turintys ne žemesnį kaip magistro ar jam prilyginamą aukštojo mokslo laipsnį, kurių profesinė ir (ar) mokslinė veikla yra susijusi su konkrečia studijų kryptimi. BD recenzija pateikiama katedrai ne vėliau kaip dvi darbo dienos iki viešo BD gynimo.
16. **Studento susipažinimas su recenzija.** Studentas turi teisę susipažinti su recenzija likus vienai darbo dienai iki viešo gynimo BDGK.
17. **BD gynimas.** BD gynimas vyksta BDGK, kuri vertina studento (BD rengėjo) pristatytą ir parengtą BD. BD vertinti kiekvienais mokslo metais Kolegijos direktoriaus įsakymu ne vėliau nei likus 2 savaitėms iki BD gynimo sudaroma BDGK. BDGK turi sudaryti ne mažiau nei 3 asmenys, iš kurių du trečdalius turi sudaryti darbdavių atstovai, turintys ne žemesnį kaip magistro laipsnį (jei studijų krypties (krypčių grupių) aprašas nenumato kitaip²). Vienas iš darbdavių atstovų minėtu direktoriaus įsakymu skiriamas BDGK pirmininku. BD ginami kontaktiniu būdu (išskyrus tuos atvejus, kai Kolegijos ar valstybės lygmeniu nustatoma kitokia įstaigų veiklos forma.) Jei studentas dėl sveikatos problemų pageidauja gintis nuotoliniu būdu, jis turi ne vėliau kaip per 5 d. d. iki gynimo raštu pateikti prašymą Dekanui. Dekanas sprendžia, ar studentui leidžiama gintis nuotoliniu būdu, ar ne. BDGK posėdyje BD gynimo tvarkaraštyje numatytu laiku. Tvarkaraštį rengia studijų programą kuruojanti Katedra, tvirtina dekanas. Tvarkaraštis skelbiamas ne vėliau nei likus 5 d. d. iki gynimo BDGK. BDGK posėdį protokoluoja direktoriaus paskirtas BDGK sekretorius.

Preliminarų BD rengimo ir gynimo tvarkaraštį Katedros vedėjas skelbia ne vėliau kaip **iki lapkričio mėn. pradžios**.

² „*Socialinio darbo studijų krypties apraše*“ (2021) 38 punkte nurodoma: „Kai vertinamas pirmosios pakopos koleginių studijų programos baigiamasis darbas (projektas), **bent vienas** baigiamųjų darbų (projektų) gynimo komisijos narys **turi turėti mokslo daktaro laipsnį. Ne mažiau kaip vienas komisijos narys turi būti iš kitos aukštosios mokyklos, rengiančios socialinio darbo specialistus**, ir ne mažiau kaip vienas – socialinių partnerių atstovas“.

3. BAIGIAMOJO DARBO STRUKTŪRA

BD yra mokslinis tiriamasis darbas, turintis aiškią struktūrą, metodologinius parametrus ir yra įformintas laikantis „Bendrųjų studijų rašto darbų reikalavimuose“ įforminimo nuostatų. Baigiamojo darbo apimtis – 30-40 lapų be priedų.

BD struktūroje išskiriamos šios dalys: antraštinis lapas; turinys; santrumpų sąrašas (jei reikia); lentelių ir paveikslų sąrašai (jei reikia); įvadas (1–2 psl.); teorinė darbo dalis (iki 15 psl.); analitinė (tiriamoji) darbo dalis (iki 20 psl.); išvados (1–2 psl.); rekomendacijos (iki 1 psl.); literatūros sąrašas; santrauka (1 psl.) užsienio (anglų, prancūzų ar vokiečių) kalba; priedai.

Antraštiniame lape nurodomi Kolegijos, Fakulteto ir studijų programą kuriojančios Katedros pavadinimai, studijų programos pavadinimas ir kodas, temos pavadinimas, diplomanto vardas, pavardė, akademinė grupė, BD Vadovo vardas, pavardė, jei reikia, ir konsultanto, darbo rengimo vieta (miestas) ir metai. Antraštinis lapas įforminamas pagal „Bendruosius studijų rašto darbų reikalavimuose“ pateiktą pavyzdį.

Turinys apima visas BD dalis: nuo išskirtų skyrių ir poskyrių, santrumpų, lentelių, paveikslų sąrašų pateikimo iki literatūros sąrašo, santraukos ir priedų. Turinį pateiktas naudojant automatinę turinio sudarymo sistemą.

Teorinė ir analitinė (tiriamoji) darbo dalys numeruojamos arabiškais skaitmenimis iš eilės, rašomi didžiosiomis raidėmis, paryškintu 14 dydžio šriftu ir simetriškai išdėstomi per lapo plotį (žr. „Bendrųjų studijų rašto darbų reikalavimus“).

Įvadas – baigiamojo darbo dalis, kuri turi aiškią struktūrą. Įvadą sudaro šie elementai: 1) probleminės situacijos apibūdinimas, pagrindžiantis darbo temos aktualumą, 2) tyrimo problema, 3) tyrimo objektas, 4) darbo tikslas, 5) darbo uždaviniai, 6) tyrimo metodai. Visi aukščiau nurodyti elementai įvade turi būti pateikti būtent tokiu eiliškumu. Kiekvienas elementas įvade rašomas iš naujos eilutės, pusjuodžiu šriftu (Bold).

Įvadas pradedamas rašyti, pagrindžiant pasirinktos temos aktualumą, trumpai aprašant **probleminę situaciją** ar **problema**, kurių analizei ir sprendimo paieškai skiriamas BD. Antrasis BD įvado elementas – **tyrimo problemos** suformulavimas. Tyrimo problema – tai esminis BD sprendžiamas klausimas ar klausimai. Neįmanoma atlikti gero tyrimo, jeigu problema nėra aiški. Tiriamojo darbo problema paprastai kyla dėl įtampos tarp to, kas yra žinoma, ir to, kas menkai žinoma. Suformulavęs tyrimo problemą, studentas gali sukonkretinti temą, suteikti tyrimui kryptį, o tiriamajai veiklai – aiškumo. Atsakymo (-ų) į iškeltą probleminį tyrimo klausimą (-us) paieška ir sudaro tiriamojo darbo esmę. Tyrimo problema gali būti pateikiama teiginių, aprašymo (pastraipos), klausimų forma. Ji dažniausiai formuluojama, remiantis klausimais apie tiriamuosius veiksnius ir jų

tarpusavio sąveiką. Problema turi būti suformuluota suprantamai ir konkrečiai.

Tyrimo objektas yra BD autoriaus pasirinktas teoriškai ir empiriškai analizuoti reiškinys ir jo teorinis kontekstualizavimas: konkrečioje praktinės veiklos tikrovėje egzistuojantis prieštaringas reiškinys. Tyrimo objektu negali būti žmogus ar žmonių grupė.

Darbo tikslas – spręsti pasirinktą tyrimo problemą. Tikslas turi sietis su darbo tema ir apimti darbo tyrimų visumą. Tikslas turi atspindėti tyrimo objektą, t. y. tai, kas bus tirama. Darbo tikslas formuluojamas vienu sakiniu, bendratimi.

Darbo uždaviniai išskaido darbą į etapus ir numato, kaip bus pasiektas darbo tikslas. Galimi 2–4 uždaviniai. Uždaviniai yra formuluojami bendratimi. Kiekvienas uždavinys privalo turėti sprendimą, t. y. atsispindėti išvadose. Rekomenduojama, kad bent 1 uždavinys būtų siejamas su teorine dalimi ir bent 1 uždavinys su tiriamąja dalimi.

Tyrimo metodai. Įvadas baigiamas įvardijant pasirinktus tyrimo duomenų rinkimo bei analizės metodus.

Teorinėje dalyje, remiantis šalies ir užsienio šalių moksline ir metodine literatūra ir šaltiniais, atliekama teorinė tyrimo problemos analizė: atskleidžiamos ir susistemintos skirtingų autorių nuomonės, kuriomis remiantis bus analizuojama tyrimo problema.

Tiriamąjoje dalyje paaiškinamas tyrimo duomenų rinkimo ir analizės metodų pasirinkimas. Tyrimo duomenų analizė turi būti išeities taškas rengiant galutines tyrimo išvadas ir rekomendacijas, kaip spręsti BD iškeltą problemą. ***Teorinė dalis turi tiesiogiai sietis su tiriamąja dalimi.*** Atlikus literatūros šaltinių analizę aprašoma tyrimo metodologija. Remiantis moksliniais šaltiniais argumentuojama, **koks** ir **kodėl** tyrimas pasirinktas: kokybinis ar kiekybinis ar mišrus.

Toliau išsamiai pristatoma tyrimo imtis. Pagrindžiamas **kiekybinio tyrimo** patikimumas ir validumas. Aprašant **kokybinį tyrimą** nurodoma, kokiais tyrimo dalyvių atrankos kriterijais jie buvo atrinkti. Detalesnė informacija apie tyrimo dalyvius pateikiama aprašant tyrimo duomenis, t. y. pateikiant tiriamųjų charakteristikas.

Remiantis moksliniais šaltiniais (nurodomas autorius ar autoriai, kurių darbais remtasi) aprašomas(-i) ir tyrimo duomenų rinkimo metodas(-ai):

- Pavyzdžiui, jeigu buvo pasirinkta **anketa**, kaip kiekybinio tyrimo duomenų rinkimo metodas, tuomet aprašoma, kiek klausimų suformuluota, kokio tipo klausimai, koks jų eiliškumas, kokie klausimų blokai išskiriami ir t. t. Prieduose pateikiama anketa ir nuoroda į sukurtą elektroninę anketos prieigą.
- Pavyzdžiui, jeigu pasirinktas pusiau struktūruotas interviu, kaip kokybinio tyrimo duomenų rinkimo metodas, paaiškinama, kaip buvo konstruojami klausimai, nurodoma, kiek yra pagrindinių ir papildomų klausimų ir t. t.

Toliau atliekama tyrimo duomenų analizė ir interpretacija. Darbe būtina nurodyti literatūrą ar šaltinius ir autorius, kuriais vadovautasi taikant konkretų duomenų analizės metodą(-us):

- Atlikus **kiekybinį tyrimą**, būtina pateikti bei aprašyti naudotus statistinės analizės metodus. Taip pat svarbu nurodyti, kokios programinės įrangos buvo naudojamos analizuoti duomenis. Pavyzdžiui, Microsoft Office Excel arba SPSS ir pan. Jei buvo naudojama elektroninė apklausa, nurodoma, kokiomis platformos galimybėmis buvo pasinaudota (duomenų tvarkymas, eksportavimas į Excel ar / ir SPSS programas ir pan.).
- Atlikus **kokybinį tyrimą**, pavyzdžiui, analizuojant interviu duomenis, būtina išsamiai aprašyti, kaip buvo išskiriamos kategorijos ir subkategorijos. Jei naudota programinė įranga, būtina paaiškinti, koku tikslu ir kaip prisidėjo prie tyrimo rezultatų interpretavimo. Taip pat reikia pakomentuoti, kad kokybinio tyrimo teksto transkripcijos dėl duomenų apsaugos nėra pateikiamos BD prieduose. Visi atlikto tyrimo įrodymai (tekstų transkripcijos, duomenų masyvas ir t. t.) turi būti pristatyti BD darbo vadovui ir saugomi iki BD gynimo. Jei BD gynimo metu BDGK paprašo tyrimo įrodymų, studentas turi juos pateikti.

Rekomenduojama tyrimo duomenis vizualizuoti: pristatomi lentelėse, grafikuose, gali būti konstruojami loginiai žemėlapiai ir pan.

Tyrimo etika. Tai nėra vien tik formalus tyrimo principų sąrašas, kurį galima paprasčiausiai išvardyti. Svarbu, kad tyrimo etikos būtų nuosekliai laikomasi viso tyrimo metu, analizuojant tyrimo duomenis, juos pristatant. Aprašant tyrimo etiką, būtina paaiškinti, kaip buvo išlaikyta pusiausvyra tarp tyrėjo noro gauti objektyvią informaciją ir tiriamojo asmens saugos, kitaip tariant, aprašant tyrimo etiką privalu paaiškinti, kaip buvo laikomasi informavimo, savanoriškumo, lygiavertiškumo, naudingumo ir tyrimo konfidencialumo principų. Laikantis informavimo principo, prieš tyrimą tyrimo dalyviams privaloma pateikti kuo išsamesnę informaciją apie planuojamą vykdyti tyrimą, t. y., tyrėjas turi išsamiai papasakoti apie save, paaiškinti tyrimo tikslus, uždavinius, procedūras, įvardyti galimas pasekmes (naudą, teises, riziką, pavojus ir t. t.), atsakyti į tyrimo dalyviams kylančius klausimus. Detalizuojant tyrimų etikos principus būtina nurodyti ir tai, ar buvo gautas visų tyrimo dalyvių sutikimas dalyvauti tyrime. Savanoriško dalyvavimo tyrime principo išlaikymas ypač svarbus, kai rizika tiriamiesiems ypač didelė. Tokiu atveju pageidautina gauti ne žodinį, bet raštišką sutikimą (sutikimo nereikia ir apgaulė naudojama tik tuomet, kada ji absoliučiai būtina, pavyzdžiui, taikant slaptą stebėjimą arba eksperimentą su apgaulės elementais). Tyrėjas organizuodamas tyrimą turi stengtis gauti kuo objektyvesnę informaciją, neprimesdamas tyrimo dalyviams savo nuomonės, neformuluodamas klausimų su užkoduotais atsakymais. Taigi, visais atžvilgiais tyrimas turi būti kuo objektyvesnis. Aprašant tyrimų etiką taip pat būtina paaiškinti, kaip buvo laikomasi lygiavertiškumo principo. Prieš atliekant tyrimą tyrimo dalyviams reikia paaiškinti, kur ir kaip bus panaudota surinkta informacija, pateikti visą informaciją apie galimą darbo naudą mokslui ir tyrimo dalyviams, nuspręsti, ar tiriamieji gaus grįžtamąją informaciją apie tyrimą. Tyrimo pradžioje su tyrimo dalyviais aptariamas ir konfidencialumo

klausimas, t. y. kaip bus saugomas dalyvių bei tyrimo duomenų anonimiškumas, kuris neleis nustatyti tiriamųjų tapatybės. Tai būtina nurodyti aprašant tyrimo etiką.

Remiantis tyrimo duomenų analizės rezultatais pateikiamos išvados bei pagrįstos rekomendacijos.

Išvadų skyriuje pateikiamos apibendrinamosios išvados, kurios turi remtis baigiamajame darbe analizuota literatūra ir šaltiniais, tyrimų rezultatais. Išvados turi būti suformuluotos glaustai ir nuosekliai išdėstytos. Išvados privalo atitikti kiekvieno uždavinio sprendimo rezultatą. Jos turi būti patikimos, t. y., logiškai sekti iš pateikiamų rezultatų. Išvados taip pat neturi būti per daug apibendrintos ir neapibrėžtos, tačiau jos negali būti ir konkrečių specifinių gautų rezultatų atkartojimas. Išvados numeruojamos.

Rekomendacijos pateikiamos atskiru BD skyriumi. Jos turi tiesiogiai sietis su BD, būti konkrečios, turėti adresatą, būti pritaikomos konkrečiam kontekstui. Teikiant rekomendacijas vengiama bendrų frazių – gerinti, tobulinti ir t. t.

Literatūros sąrašas sudaromas pagal **APA** bibliografinio aprašo taisyklės (žr. „Bendruosius studijų rašto darbų reikalavimus“, 3 skyrių). Literatūros ir šaltinių turėtų būti ne mažiau nei 15. Iš jų bent 3 užsienio kalba. Būtina pateikti **tik darbe naudotų šaltinių ir cituotos literatūros duomenis, kitaip tariant tekste paminėta literatūra ir šaltiniai turi sutapti su išvardytais literatūros sąraše.**

Santrauka – tai svarbiausios informacijos apie BD išdėstymas *pasirinkta užsienio (anglų, prancūzų, vokiečių) kalba* (apimtis 1 psl.). Santraukoje būtina nurodyti darbo temą, problemą, tikslą, uždavinius, 3–5 raktines sąvokas; pateikti tyrimo metodiką ir gautus rezultatus; glaustai išdėstyti išvadas ir rekomendacijas bei įvardyti BD rezultatų panaudojimo sritis.

Prieduose pateikiama papildoma BD medžiaga: dokumentai, anketų pavyzdžiai (**jei anketa vykdyta elektroniniu būdu, aprašoma tyrimo metodologiją, turi būti nurodomas elektroninės svetainės adresas**), interviu klausimai, protokolai (tuščia pavyzdinė forma), pirminių duomenų lentelės, veiklų stebėjimo protokolai, modeliuotos veiklos planai, iliustracijos ir kita svarbi tyrimo medžiaga. Priedų puslapiai nenumerojami, numeruojamas tik antraštinis priedų lapas – PRIEDAI (žr. „Bendruosius studijų rašto darbų reikalavimus“). Priedus reikia numeruoti (kiekvieno priedo dešiniajame kampe rašoma: 1 priedas, 2 priedas ir t. t.) ir įvardyti.

4. BAIGIAMOJO DARBO PRISTATYMAS IR GYNIMAS BAIGIAMŲJŲ DARBŲ GYNIMO KOMISIJOJE

BD pateikiamas elektronine forma atviro standarto dokumento formatu (angl. portable document format (PDF)) į kuruojančią Katedrą iki Baigiamųjų darbų gynimo grafike nurodytos datos, **ne vėliau nei likus 7 darbo dienoms iki BD gynimo BDGK.**

BDGK BD pristatomas *MS PowerPoint* arba kita pasirinkta programa. Darbui pristatyti skiriama 10–15 min. Rekomenduojamos tokios darbo pristatymo pateiktimi dalys:

- BD tema, studento (-ės) vardas, pavardė;
- darbo problema, tikslas ir uždaviniai;
- teorinės dalies apibendrinimas;
- tyrimų rezultatai ir jų apibendrinimas;
- BD išvados ir rekomendacijos.

Studentui pristačius BD, BDGK susipažįsta su BD Vadovo ir recenzento atsiliepimais, recenzento vertinimu. Diplomantas atsako į recenzento, BDGK narių pateiktus klausimus.

5. BAIGIAMOJO DARBO VERTINIMAS

Tai, kad BD tinkamas ginti viešai, pasirašydamas darbą tvirtina BD Vadovas. Už darbe priimtus sprendimus, rezultatų teisingumą ir išvadas atsako diplomantas.

1. Parengtą BD studentas pristato pasirašyti BD Vadovui iki BD registracijos lape nurodytos datos.
2. BD aprobavimo komisija Katedroje įvertina, ar darbas yra tinkamai parengtas, ir leidžia arba neleidžia darbą ginti viešai BDGK posėdyje.
3. Vadovo pasirašytas, teigiamai aprobavimo komisijos Katedroje įvertintas, tinkamai įformintas BD, jo priedai elektronine forma keliamas į *Moodle* aplinką ir pateikiamas savarankiškumo patikrai.
4. Sistema sugeneruoja BD sutapties ataskaitą, kurią BD Vadovas turi peržiūrėti per tris darbo dienas. Išvadą apie sutapties patikrinimą BD Vadovas suformuluoja Vadovo atsiliepime (4 priedas) ir pateikia Katedrai.
5. BD, kuriuose nenustatyti plagiato atvejai, Katedros teikimu leidžiami ginti BDGK posėdyje. Katedra perduoda BD vertinti recenzentui **ne vėliau nei likus penkioms darbo dienoms iki gynimo BDGK posėdyje.**
6. Recenziją recenzentas privalo pristatyti į studijų programą kuruojančią Katedrą **ne vėliau nei likus 2 darbo dienoms iki gynimo BDGK.**
7. BD ginami BDGK posėdyje BD gynimo tvarkaraštyje numatytu laiku. Tvarkaraštį rengia studijų programą kuruojanti Katedra, tvirtina Dekanas. Tvarkaraštis skelbiamas ne vėliau nei likus 5 d. d. iki gynimo BDGK. BDGK posėdį protokoluoja Kolegijos direktoriaus paskirtas Komisijos sekretorius. Jei BD ginamas nuotoliniu būdu, gynimas turi būti įrašomas. BDGK prieš posėdį susipažįsta su BD, recenzijomis ir Vadovų atsiliepimais, BD vertinimo kriterijais, Dekano įsakymu, leidžiančiu ginti BD BDGK. BDGK pasibaigus gynimui, aptaria ir vertina BD uždarame posėdyje. Kiekvienas BDGK narys darbus vertina balu. Galutinį BD įvertinimą sudaro visų Komisijos narių ir recenzento įvertinimų vidurkis.
8. Po posėdžio BDGK studentus su BD įvertinimu supažindina kiekvieną individualiai, užtikrinant vertinimo konfidencialumą.

Darbai vertinami dešimties balų sistema, vadovaujantis Vilniaus kolegijos nustatytais BD vertinimo kriterijais. Vertinami šie BD aspektai: problemos aktualumas; praktinis pritaikymas; profesinių kompetencijų atskleidimas; teorinės ir tiriamosios dalių dermė, tyrimo metodų tinkamumas ir rezultatų patikimumas; išvadų ir rekomendacijų pagrįstumas ir atitikimas uždaviniams bei tikslui;

darbo struktūros logiškumas; teksto nuoseklumas, aiškumas, citavimo korektiškumas; bibliografinio sąrašo tinkamumas; darbo įforminimo kokybė; darbo pristatymas.

10 (puikiai) – originalus, aktualus, neabejotinai praktiškai pritaikomas, metodologiškai ir techniškai nepriekaištingas darbas, kuriame pademonstruotos puikios, išskirtinės, visapusiškos žinios ir jų taikymas sprendžiant sudėtingas, nestandartines problemas, originalus ir nepriklausomas mąstymas, puikūs analitiniai ir vertinimo įgūdžiai, įžvalga. Darbe parengtas be techninio įforminimo ar stiliaus, gramatikos trūkumų (t. y. tekstas nuoseklus, mintys aiškios, citavimas korektiškas, bibliografija sudaryta tinkamai). Gynimo metu pademonstruoti puikūs raiškos ir pristatymo įgūdžiai, argumentuotai atsakyta į visus klausimus.

9 (labai gerai) – darbe nagrinėjami nauji analizuojamos temos aspektai, jis pritaikomas praktiškai. Darbe demonstruojamos geros, visapusiškos žinios ir jų taikymas sprendžiant sudėtingas praktines problemas, originalus ir nepriklausomas mąstymas, labai geri analitiniai, vertinimo ir sintezės įgūdžiai. Baigiamajame darbe yra ne itin reikšmingų techninio įforminimo ar stiliaus trūkumų (t. y. tekstas nuoseklus, mintys aiškios, citavimas korektiškas, bibliografija sudaryta tinkamai, yra keletas gramatikos klaidų). Gynimo metu pademonstruoti labai geri raiškos ir pristatymo įgūdžiai, argumentuotai neatsakyta į vieną klausimą, bet iš esmės diplomantas supranta, kokius metodus, technikas taiko ir kodėl.

8 (gerai) – darbas, kuriame esama neesminių dalykinių tiriamos problemos analizės metodologinių trūkumų, tačiau darbo rezultatai turi praktinės reikšmės. Baigiamajame darbe pademonstruotos geresnės nei vidutinės žinios ir jų taikymas sprendžiant praktines problemas, gerai argumentuoja ir argumentus pagrindžia faktais, tinkamai atlieka vidutinio sudėtingumo ir sunkesnes užduotis. Pasirinktos profesinės kompetencijos darbe atskleistos pakankamai. Darbe yra techninio įforminimo ar stiliaus trūkumų (t. y. struktūruojant tekstą ne visada laikomasi trinarės teksto struktūros, yra ne visai aiškių minčių, citavimas korektiškas, bibliografija sudaryta tinkamai, yra gramatikos klaidų). Geri raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Gynimo metu argumentuotai neatsakyta į keletą klausimų, tačiau žino, kokius metodus, technikas taikyti.

7 (vidutiniškai) – siūlomi problemos sprendimai priimtini, tačiau yra metodologinių arba darbo struktūros trūkumų. Žinios vidutinės, jos taikomos praktinėms problemoms spręsti, pakankamai gerai argumentuojama. Techninis baigiamojo darbo įforminimas ne visiškai atitinka reikalavimus (t. y. struktūruojant tekstą ne visada laikomasi trinarės teksto struktūros, yra ne visai aiškių minčių, trūksta korektiško citavimo ir jis yra per gausus, sudarant bibliografiją ne visada laikomasi rekomendacijų, yra gramatikos klaidų). Pakankami raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Gynimo metu argumentuotai neatsakyta į keletą klausimų.

6 (patenkinamai) – tiriamoji problema iki galo neatskleista, darbas turi metodologinių ir darbo struktūros trūkumų. Darbe pademonstruotos žemesnės nei vidutinės žinios, kurios taikomos nesudėtingoms praktinėms problemoms spręsti. Analizuojant susitelkiama į keletą aspektų, tačiau nesugebama jų susieti. Moka veikti pagal analogiją. Darbe taip pat yra techninio įforminimo trūkumų (t. y. struktūruojant tekstą mažai laikomasi trinarės teksto struktūros, yra nemažai neaiškių minčių, trūksta korektiško citavimo ir jis yra per gausus, sudarant bibliografiją ne visada laikomasi rekomendacijų, yra daug gramatikos klaidų); profesinės kompetencijos atskleistos nepakankamai. Patenkinami raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Gynimo metu argumentuotai neatsakyta į trečdalį pateiktų BDGK klausimų.

5 (silpnai) – darbas turi esminių tiriamos problemos analizės metodologinių trūkumų. Žinios tenkina minimalius reikalavimus. Žinias taiko nesudėtingoms praktinėms problemoms spręsti. Minimalūs gebėjimai problemoms spręsti, vadovaujantis pavyzdžiais. Darbe nemažai techninio įforminimo trūkumų (t. y. struktūruojant tekstą nesilaikoma trinarės teksto struktūros, yra daug neaiškių minčių, trūksta korektiško citavimo ir jis yra per gausus, sudarant bibliografiją ne visada laikomasi rekomendacijų, yra daug gramatikos klaidų). Minimalūs raiškos ir pristatymo įgūdžiai. Gynimo metu argumentuotai neatsakyta į pusę BDGK pateiktų klausimų.

4 (nepatenkinamai) – trečdalis darbo nuplagijuota arba darbas turi akivaizdžių tiriamos problemos analizės metodologinių ir techninių klaidų; išvados ir rekomendacijos nepagrįsti.

6. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

BDGK sprendimas dėl BD įvertinimo yra galutinis ir apeliacine tvarka neskundžiamas.

Studentas dėl galimo BD gynimo procedūros pažeidimo ne vėliau kaip kitą darbo dieną po BD gynimo gali kreiptis į Dekaną, pateikdamas prašymą dėl fakto Fakulteto raštinėje.

Dėl svarbių priežasčių (liga, gimdymas, nelaimingas atsitikimas, šeimos nario mirtis) studentams, negalėjusiems numatytu laiku parengti ir ginti BD, gali būti, jų prašymu, Dekano įsakymu BD gynimas atidėtas iki kito BDGK posėdžio.

Studentai, nustatytu laiku neparengę BD, neatvykę į BD gynimą be svarbios priežasties, neapgynę BD yra braukiami iš studentų sąrašų.

PRIEDAI

VILNIAUS KOLEGIJA

(asmens vardas ir pavardė)

**BAIGIAMOJO DARBO VADOVO, RECENZENTO, BAIGIAMOJO DARBO GYNIMO
KOMISIJOS NARIO KONFIDENCIALUMO PASIŽADĖJIMAS**

20__m.____d.
Vilnius

Būdamas (-a), Vilniaus kolegijos (toliau – Kolegijos) _____
(pareigų pavadinimas)

pareigų vykdymo laikotarpiu ir neribotą laikotarpį pasibaigus jų vykdymui,

1. Pasižadu:

1.1. saugoti ir tik įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais tikslais ir tvarka naudoti visą šio pasižadėjimo 3 punkte nurodytą konfidencialią informaciją, kuri man taps žinoma atliekant pareigas;

1.2. man patikėtus dokumentus saugoti tokiu būdu, kad tretieji asmenys neturėtų galimybės su jais susipažinti ar pasinaudoti;

1.3. nepasilikti jokių man pateiktų dokumentų kopijų.

2. Man žinoma, kad konfidencialią informaciją galėsiu atskleisti tik Lietuvos Respublikos įstatymų ir Kolegijos teisės aktų nustatytais atvejais.

3. Man išaiškinta, kad konfidencialią informaciją sudaro visa su Kolegijos studentų baigiamaisiais darbais susijusi viešai neskelbtina informacija, vertinamų darbų turinys bei informacija, dėl kurios konfidencialumo įspėja Kolegijos įgaliotas asmuo arba prašymą pateikęs asmuo, įmonė ar institucija.

4. Konfidencialia nelaikoma informacija, kuri jos paskelbimo metu buvo viešai prieinama visuomenei ar tapo viešai prieinama ne dėl mano kaltės, taip pat informacija, kuriai Lietuvos Respublikos teisės aktai suteikia viešosios informacijos statusą.

5. Esu įspėtas(-a), kad, pažeidęs(-usi) šį pasižadėjimą, turėsiu atsakyti Kolegijos teisės aktų bei Lietuvos Respublikos įstatymų numatyta tvarka.

(parašas)

(vardas ir pavardė)

2 priedas. Baigiamųjų darbų rengimo etapų planas

Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto

Prodekanas

TVIRTINU

VILNIAUS KOLEGIJOS PEDAGOGIKOS FAKULTETAS

..... KATEDRA BAIGIAMŲJŲ DARBŲ RENGIMO ETAPŲ PLANAS

20..... - 20. m. m.

Eil. Nr.	Baigiamojo darbo rengimo etapas	Mėnuo ir diena (-os)											
1.	Baigiamųjų darbų probleminio tyrimo lauko sričių paskelbimas studentams												
2.	Baigiamojo darbo vadovo skyrimas												
3.	Baigiamųjų darbų temų registravimas katedroje												
4.	Baigiamųjų darbų temų tvirtinimas dekanų įsakymu												
5.	Baigiamųjų darbų aprobavimas katedroje												
6.	Baigiamųjų darbų savarankiškumo patikra												
7.	Baigiamųjų darbų leidimas ginti baigiamųjų darbų gynimo komisijos posėdyje, skelbiamas dekanų įsakymu												
8.	Baigiamųjų darbų recenzavimas												
9.	Studentų susipažinimas su recenzijomis												
10.	Baigiamųjų darbų gynimas												

Katedros vedėjas

Vardas Pavardė

3 priedas. Baigiamojo darbo temos ir turinio plano registravimo lapas

VILNIAUS KOLEGIJOS PEDAGOGIKOS FAKULTETAS
.....KATEDRA

BAIGIAMOJO DARBO TEMOS IR TURINIO PLANO REGISTRAVIMO LAPAS

Studentas (-ė).....

Akademinei grupei.....

Baigiamojo darbo vadovas (-ė).....

Baigiamojo darbo tema:

Lietuvių kalba.....

Anglų kalba.....

Baigiamojo darbo baigimo data.....

Baigiamojo darbo problema

.....
.....

Baigiamojo darbo tikslas

.....
.....

Baigiamojo darbo uždaviniai ir turinio planas (teorinės dalies)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Studentas(-ė)

(parašas) (vardas, pavardė)

Baigiamojo darbo vadovas (-ė)

(parašas) (vardas, pavardė)

Tema užregistruota:

.....katedros vedėjas (-a).....

(parašas, data) (vardas, pavardė)

VILNIAUS KOLEGIJOS

..... FAKULTETAS
..... KATEDRA

BAIGIAMOJO DARBO VADOVO ATSILIEPIMAS

Studijų programa: „.....“, valstybinis kodas

Studentas(-ė)
(vardas, pavardė)

Baigiamojo darbo tema

Baigiamojo darbo svarba, autoriaus savarankiškumas, iniciatyva, darbo rengimo nuoseklumas.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Darbo privalumai.....

.....
.....

Darbo trūkumai.....

.....
.....
.....

Baigiamasis darbas tinkamas ginti Baigiamųjų darbų gynimo komisijos posėdyje / netinkamas ginti Baigiamųjų darbų gynimo komisijos posėdyje dėl plagiatų faktų nustatymo.

Nustatyta sutaptis su kitais darbais sudaro procentų viso darbo, iš jų:

sutaptis su vienu šaltiniu – ... procentų viso darbo;

sutaptis su kitais to paties studento studijų rašto darbais sudaro ... procentų viso darbo;

sutaptis su kitų studentų to paties jungtinio darbo autorių darbais sudaro ... procentų viso darbo.

Baigiamojo darbo vadovas

.....
(parašas)

.....
(vardas, pavardė)

.....
(darbovietė)

.....
(pareigos)

.....
(data)

VILNIAUS KOLEGIJA

..... FAKULTETAS

..... KATEDRA BAIGIAMOJO DARBO RECENZIJAI

Baigiamojo darbo tema -----

Baigiamojo darbo -----

autorius

(vardas, pavardė)

Recenzentas

(vardas, pavardė, darbovietė, pareigos, pedagoginis vardas, mokslinis laipsnis)

Baigiamojo darbo tikslas, uždaviniai, problemos sprendimas

Teorinės dalies vertinimas

Tiriamosios / projektinės dalies vertinimas

Tiriamosios / projektinės dalies ryšys su teorine dalimis

Baigiamojo darbo rezultatai ir išvados

Baigiamojo darbo praktinė reikšmė (pritaikymo galimybės)

Kalbos taisyklingumas

Baigiamojo darbo privalumai

Baigiamojo darbo trūkumai

Klausimai darbo autoriui

Baigiamojo darbo įvertinimas (dešimties balų sistemoje) -----

(įrašyti)

(vardas, pavardė, parašas)